

Koldo Ordozgoiti

«Legebiltzarrak ezin dio ezer ezarri Kongresuari, baina alderantziz ere ez, dio Ibarretxek»

Errenteria, 1959. Informazio Zientziak Bartzelonan ikasi zituen. 1982an Donostia-Loiola Herri Irratian hasi zen kazetari. Eusko Jaurlaritzaren bozeramailearen komunikazio arduraduna izana. Komunikazio aholkulari da egun. *Geroa gurea da* (Alberdania) liburuaren egilea.

MIKEL ASURMENDI

Argazkiak: Dani Blanco

IBARRETXE LEHENDAKARIAREN MEMORIA POLITIKOAK du azpititulutzat Koldo Ordozgoitiren *Geroa Gurea da* liburuak: “Nik idatzitakoa da, baina pentsamendua lehendakariarena da, noski. 1999an Juan Jose Ibarretxek bere memoria politikoak jorratu nahi zituela esan zidan, ez zuen lehen pertsonan egin nahi ordea. 1994tik 2010era doan ibilbide jakin baten hausnarketa da. Ez da historia, aurrera begirako liburua baizik. Denbora horretako dokumentu ofizialak, politikarien ahotsak eta gertakari historikoak uztartu ditugu. Ibarretxe doktore tesia egiten ari zen unean egina da eta hainbat hausnarketa bere tesitik jasoak dira, berarekin propio izandako elkarrizketen bidez. Horietan Idoia Zenarruzabeitia, Miren Azkarate, Joseba García Bengoetxea eta Xabier Gabilondok lagundu didate”.

Liburua iazko irailaren 11n bukatu zuen egileak. Irailaren 5eko ETA-ren azken su-etena eta gero: “Ibarretxeren egungo pentsamendua bilduta dago. Erabakia euskal gizartearen baitan dagoela eta euskal indar politikoei gatazka bideratzea dagokiela berresten du. Ezinbestekotzat jotzen du prozesua giza printzipio etikoetan oinarritzea. Berradiskidetzearen bidea ezinbestez urratu behar dela dio, baina gakoa erabakitzeke eskubidea aitortzea dela”.

“Lehendakari egiten” du izena lehen zatiak. Alabaina, 2005eko otsailaren 1eko gertakaria kontatuz hasten duzu.

“Geroa gurea da” esaldiarekin hasten da atala, lehendakariaren esaldia. Espainiako Kongresuan esan zuen hori, gaztelaniaz. Liburuan sarri agertzen da kontzeptu hori, liburuari funtsa ematen diona: “Etorkizuna herri honen erabakiaren esku dago”.

Nola laburbilduko zenuke Juan Jose Ibarretxeren ibilbidea eta kapital politikoa?

Zintzotasunean egindako ibilbidea da. Bere bidean hasiera-hasieratik oso garbi izan zuen kontzeptu hau: politika gizartearen zerbitzurako da eta politikaren oinarriak pertsonarengan daude. Lehendakariorde zenetik ideia argiak izan zituen. 1999tik 2009ra lehendakari kargua bete zuen, eta ibilbide horretan guztian ez zen mugitu hasieran urratutako ildoetatik.

Kongresuko gertakari historiko hura bere agintaldiaren erdian izan zen. Gogoratuko al zenuke unea?

Zapatero zen presidentea. Eusko Jaurlaritzak lehendabiziko Estatutua onartu zuen, *Ibarretxe Plana* deitutako Euskadiko Estatutu Politiko Berria. Ez zen Konstituzioak aurreikusten zuen bidea urratu. Lehendakariak dio beste bat erabiliko dela eta berau eztabaidatuko dela, onartu edo ez onartu: “Ni orain etorri naiz, lehenago beste batzuk etorri ziren, eta etorkizunean ere beste batzuk etorriko dira” dio Espainiako Kongresuan. Esan nahi baitu: bere etorkizuna erabakitzeko eskubidea onartua izateko zain egongo da beti herri hau.

Ibarretxeren hasieran Ajuria Eneako Ituna zegoen indarrean: “Ituna gaur subertsiboa litzateke” dio liburuan.

Ibarretxek gogorazten digu alderdi sozialistak eta alderdi popularrak hautsi zutela ituna. PPK lehenik, PSOEek segitzen dio, hark behartuta. Itunak biolentzia eta normalizazio politikoa bereizten ditu. Sinatzaile guztiak gatazka politikoa dela azpimarratzen dute, baita erabakia politika alorrean hartu behar dela ere, euskal gizartearen barruan.

“Liburuan sarri agertzen da kontzeptu hori, liburuari funtsa ematen diona: etorkizuna herri honen erabakiaren esku dago”.

Biolentziari amaiera emateko modua Estatuaren eta ETaren artean geratuko zela. Ordea, PP eta PSOE Alderdien Legea ekarriko zuen bidean abiatu ziren. Gatazka politikoa ukatuz, ETaren afera garaipen bitartez bukatzea iradokiz.

Aznarren PPK Espainiako Gobernua hartu zuen geroago. EAJk haren inbestidura babesteko akordioa gogoratzea da. Aznarren nolabaiteko borondatea ageri da. Lizarra-Garaziko Akordioaren garaia heldu zen gero.

Ibarretxeri, lehendakariorde zela, Jaurlaritza berriaren egitura antolatzeko egokitu zitzaion, haren funtzionamendua berritzea krisi garaian. Aznar agintera iritsi zen unean Ibarretxeri tokatzen zaio PPrekin akordio politiko-ekonomikoa lantzea –EAJko EBBko buru Arzalluzek eta Ardanza lehendakariak eskatuta–, eta EAJren eta PPrekin arteko inbestidura akordatu zuten. Hor bi kontzeptu daude: ekonomiaren esparrua eta barruko hartuemanak. Akordioa itxita zegoen, baina beste osagai

batzuk sartu ziren hogeitalau orduetan. Batzorde teknikoa biltzen da, izenpetzea baino ez da falta, baina Estatuaren boteretan beste zerbaitek gertatu da. Besteak beste, 1998ko Aznarren eta ETaren arteko negoziazioak daude. Dirudienez, unean PPrekin gobernua joko ezberdinak daude. Dena den, ETak su-etena bertan behera utzi ondoren, Aznarrek abertzaletasuna Jaurlaritzatik ateratzeko helburuz politika zehatza hartu zuen. Ordura arte lehendakariak eta Aznarrek hitz egiten zuten, nahiz eta Aznarrek publikoki gauza batzuk esan eta etxean bestetzek.

Lizarra-Garaziko Akordioan Batasunak Mitchell printzipioak sinatu zituen. Orduan ez ziren gaur beste aipatu izan halere...

Pentsa noizkoak diren Mitchell printzipioak eta noiz aipatu ziren Euskal Herriko bake prozesuan. EAJ, EA eta EHren akordioa izan eta handik bi urtera sinatu ziren. Osagai funtsezkoa zen eta da: ETak Lizarra-Garazi garaiko su-etena bertan behera utzi zuenean, lehendakariaren hitzak erabiliz “Arnaldo Otegi buru zuen ezker abertzalearen ordezkariak amore eman zuen printzipio horien aurrean”. Loiolako elkarrizketetan ere modu berean gertatu zen. Orain ez bezala, dirudienez.

Esan al daiteke hiru jarrera politiko nagusi izan direla euskal gatazka eta herri honen geroa bideratzeko?

“Lehendakariak proposatzen duenak ez du zentzurik, baina beste bide bat ireki daiteke, ezker abertzalearekin negoziatzea, kasu’ esan zuten egun politikan ari diren PSOEko batzuek”

Hiru jarrera dira, baina horien artean Ibarretzek ETAre jarrera iraganekotzat jotzen du, zentzurik gabekotzat. Berarentzat zentzu politiko osoa daukana hauxe da: herri honen geroan euskal indar eta espektro sozial guztiak biltzen dira, eta aldi berean, aginteak daude. Batetik Espainiako Gobernu eta Estatuko erakundeak, eta bestetik euskal erakundeak, Jaurlaritzaren eta Legebiltzarra daude. Lehendakariak beti esan du “gu ez goaz Madrilera gure proiektu batekin, gu Jaurlaritzaren eta Legebiltzarren babesa zeukaten proiektuak defendatzera joan gara”. Hedabideek Euskadiko Estatutu Politiko Berria, *Ibarretxe Plana* bezala ezagutarazi duten arren, Estatutua Legebiltzarren gehiengoak ordezkatutako borondate politikoa da.

Ibarretzek Eusko Legebiltzarra hobetsi zuen beti. Beste alderdiek, PSOEk bereziki, hoteletan biltzeko zeukaten joera agerikoa da liburuan.

Hori Ibarretzek publikoki aurpegiaratu zion PSOERI. 2002tik 2008ra arte oso ohikoa zuelako bere planteamenduak hedabideetan edo hoteletako prentsaurrekoetan agertzea, eta ez Legebiltzarrean. Horrek lotura dauka Estatutu Berriaren eztabaidarekin, alderdi sozialistak ukatu egiten baitzuen eztabaida. Estatutu Berriaren eztabaidan alderdi sozialistak ez zuen parte hartu. Aldiz, hainbat proposamen egin zituen, ahaztuak izan zirenak, Emilio Guevararen Estatutua, esaterako, hotel batean aurkeztu ondoren bertan gelditu zena.

Patxi Lopezi “ukazioak eta ezezkoak elkartu ditu beti PP eta PSOE, ez zerbait baiezkoa emateak” aurpegiaratu dio une batez Ibarretzek.

Horiek beste prozesu baten garaian esanak dira: PSOE-Batasuna-Gobernu-ETAren arteko harremanetan bukatu zena. Gogoratu behar da Euskadiko Estatutu Politiko Berriaren bozketa 2005ean izan zela Legebiltzarrean. Jesus Egiguren eta Arnaldo Otegi beste bide bat urratzen ari ziren, Gobernuaren eta ETAren arteko harremanetan amaitu zena. Lehendakariak aipatzen du ez zela Estatutu Berriaren bidea zabaldu,

aitzitik, Zapaterok eta alderdi sozialistak Batasuna eta ETA-rekin beste harreman mota zabaldu zutela. Une horretan adierazpen oso bitxiak egin ziren, egileen izen eta abizenak hemerrotekan daude –oraindik egungo politikan ari dira–; hauxe zioten: “Lehendakariak proposatzen duenak ez du zentzurik, baina beste bide bat ireki daiteke, ezker abertzalearekin negoziatzea, kasu”. Lopezi esandakoa Aznarri eta Zapaterori ere esan zien. Downing Street-eko bidea proposatu zien Ibarretzek, irtenbide politikoa landu beharra. Jaurlaritzarekin arazo politikoa bideratu beharrean, beste bide bat jorratu nahiago izan zuen Estatuko Gobernuak.

Ibarretxe kontsulta demokratikoa lantzen ari zen bitartean, Estatuak hobetsi zuen ETArekin negoziatzea.

Une jakin batzuetan PSOEk eta Gobernuak nahiago izan dute beste bide bat jorratu, ez Legebiltzarrean indar guztien arteko bidea, finean Espainiako Kongresuan negoziatu beharko zena. Horrek momentu oso bitxiak izan ditu. Imanol Murua Uriaren *Loialako Hegiak* liburu gomendagarrian oso ondo jasota daude: azkeneko negoziazioak ez ziren bukatu Loiolan, eta ETAren su-etena ez zen bukatu Madrilgo aireportuko T-4ko leherketarekin. Alderdi sozialistaren, Batasunaren eta ETAren arteko beste negoziaketak izan ziren. Ginebrako elkarriketak, besteak beste. Nabaritzekoa da Ginebrako prozesua udal hauteskunde bezperan haustea. Horrek ere beste gauzak batzuk esplikatzeko ditu.

Gaur egun ere bizi ditugunak, beste modu batez bada ere.

Ginebrakoa 2007ko maiatzaren 21ean izan zen, eta 28an udal eta foru hauteskundeak ziren. ETAren su-etenen

Gasteizen euskarazko hauek ez galdu:

GOZATU EUSKARAZ LIBURUTEGIETAN!

Gonbit-txartelak astebete lehenago.

ARRIAGA

- **Goazen itsasora!**
(**ipuin kontalaria musikaz**)
Maiatzak 13, 18:00-19:00

JUDIMENDI

- **Galaxietako liburutegia, zientzi lantegia**
Maiatzak 13, 17:30 (5-6 urte)
eta 18:30 (7-9 urte)

IPARRALDE

- **Ipuinak papiroflexiarekin**
Maiatzak 14, 11:00. Familia liburutegia
- **Berlsoaren saltsan**
Ekainak 1, 19:00. Amets Arzallusekin

IBAIONDO

- **Txifra polita, haurrentzako ipuinak**
Maiatzak 17, 17:00 (12-24 hilb.)
eta 18:00 (24-36 hilb.)

ARIZNABARRA

- **Lurra zaindu**
Maiatzak 18, 17:30 (4-5 urte)
eta 18:30 (6-7 urte)

IBAIONDO

- **Txakurrei buruzko ipuin kontalaria**
Maiatzak 24, 18:00 (6-10 urte)

PILAR

- **Haritza... hitza ar!** Ipuin kontalaria
Maiatzak 27, 18:00 (6-10 urte)

ARANA

- **Marilurrek 5.722.630 ipuin dakizki**
Ekainak 1, 18:30 (5-8 urte)

LAKUA

- **Sagardoa: elaborazioa eta dastatzea**
Ekainak 3, 18:30-20:00

IGNACIO ALDEKOA KULTURA ETXEA

Maiatzak 11, 16:00.
Iñaki Lasa Barandiaran. Ipuin kontalaria Udaberria euskaltegiaren 35. urteurrena.

ATARIA

Ingurumenaren Mundu Eguna
Ingurumenaren jaia
Ekainak 5, Olarizuko etxaldea eta zelaiak

Etorri eta gozatu gurekin!

Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko Udala

“Patxi Lopezen Jaurlaritza zonbia da”

“Txema Monteroren hitzak hartuko ditut abiapuntutzat nire iritzia emateko: ‘Jaurlaritza honen politika ezerezean bizitzeko modua da, bizi nahi eta ezin bizi’. Lopezen gobernuak hartutako bideak izaera hori eman dio: airean dabilen erakundea da, zonbi bat. Ez dago bizirik baina iraungo du legealdia. Gobernu honi osaeraren beraren jatorritik datorkio izaera. Hauteskundeak galdu zituen PSE-EEK gobernu hartu zuen, beste galtzaile (PP) baten babesarekin. Jaurlaritza honek funtsezko politikan, ekonomian nola baketze

alorrean, ezin du erabakirik hartu. PP eta PSE lehenagoko Jaurlaritzaaren politikaren kontra jotzeak batzen ditu. Jaurlaritza hau ahula da, besteak beste, Zapatero presidenteari beharra iristen zaionean, legealdian irauteko, Estatu-ko aurrekontuak EAJrekin ziurtatu behar izan dituelako. Zapaterok babesa behar izan duenean Jaurlaritzaaren aurrean agerian geratu da. PSE-PP misto horren bidez, Lopezek agintean segitzen du baina ahituta, politika egiteko gaitasunik gabe. Bere gobernu zonbia da”.

haustura ofiziala, ekainaren 5ean gertatu zen, handik bi astera, nahiz eta *de facto* lehenago hautsia izan. Orduan lege bat ateratzeko erreflexioa egin zuen Ibarretxek. Legebiltzarrean beste garai bat hasi zen ordea, Aznarren garaian hasi zena jada, 1998ko ekainean Aznarrek planteatu zuen estrategia komunikabideen bidez lantzen zuena. Hedabideei haxe esan zien: “Estrategia eta helburua aberztaletasuna EAEko agintetik kentzea da”. Estrategia PSOerekin landu zuten alderdi espainiarrek gehiengo izateko eta alderdi nazionalistak Jaurlaritzatik kentzeko. Salbuespenak salbuespen, *La Vanguardia* kasu, hedabide nagusi gehienetan horrela idatzita dago: “*No es el bálsamo de fierabrás que cura de forma inmediata pero aplicada en condiciones suficientes nos llevará hasta...*”. Kazetari haiek guztiak prentsaurreko berean egon ziren, Hong Kongen.

Bitxia da PPK gobernu garaian nazioarteko bidaietan euskal politikaz jarduteko zeukan ohitura.

Hori da ezaugarrietako bat. Redondo Terrerosen eta Mayor Orejaren arteko estrategian ageri da. Estrategiak 2001eko EAEko hauteskundeetan porrot egin zuen, baina horren ondorioz, Ibarretxek planteatu zuenaren aurrean, haxe esan zuten: “*La sociedad vasca no está madura, pero mejoraremos la alternativa*”. Hortaz Alderdien Legea egitea erabaki zuten, Legebiltzarreko mahaia eta Lehendakaria auzitara eramatea eta berarekin batera Arnaldo Otegi, Fernando Barrena, Patxi Lopez eta Rodolfo Ares. Horrek ekarri zuen Alderdien Legea egoera ezberdinetan aplikatzea. 2005ean, kasu, Aukera Guztiak-en hautagaitza debekatzea, baina EHAKri atea zabaltzea. Hori izan zen hasierako bidea, eta une batez zerrenda batzuk legalak izatea eta beste batzuk ez izatea erabaki zuten, ANVren kasu. Horiek negoziatioak dauden momentuarekin bat datoz. Azken hauteskundeetan horietako inor ez egotea erabaki zuten, 2009an alderdi espainiarrak Eusko Legebiltzarrean gehiengo izateko.

Ibarretxek proposatutako Herri Kontsultak porrota jaso zuen nolabait. Bera ere galtzaile atera zen nolabait. Nondik begiratzen den. Eskoziaren bide horretan ari da. Eskoziaren kasuan, galderaren edukia planteatu

zen. Eskozian ez da gauzatu eta aurtengo hauteskundeetan ikusiko dute planteatzen duten ala ez. Gurean badago sententzia bat “ezin dela egin” dioena. Lehendakariak “lehenago edo beranduago, kontsulta egingo da” dio. Zenbat urte barru? Ibilbidea norabide horretan trazatuta dago: geroa gurea da. Hemen bide bat urratu eta gelditu zen beste puntu batzuetan. Euskadiko Estatu Politiko Berria onartuta dago Eusko Legebiltzarrean gehiengo osoz. Trami-tera onartu gabe dago Espainiako Kongresuan, baina hor dago. Lehendakariak dioenez, Legebiltzarrek ezin dio ezer ezarri Kongresuari, baina alderantziz ere ez. Kontsultari buruz Auzitegi Konstituzionalak ebatzi du, baina ezarritako sententziak badu zerikusia Kataluniako kasuarekin, Estatutaren gainean emandako hainbat sententziarekin. Lehendakariak haxe dio: urte askotako bidea gelditu dute, baina egunen batean bide hori gauzatuko da.

Ibarretxe ikusten duzu berriz ere lehendakari gai?

Nik ez dut horretaz ezer esaterik. Berak liburuaren bukaeran haxe esaten du: “Esan beharreko gauzak esan nituen nire etxean eta zegokien lekuan, Legebiltzarrean”. ■

argia.com webgunean, Otegi eta Maragallen inguruko pasarteak.

C'est un travail important.

Lan garrantzitsua bat da.

Itzulpen eta zuzenketa zerbitzu profesionala
FRANTSESA | EUSKARA | GAZTELANIA | INGELESA | ALEMANA

11itzulpen
www.11itzulpen.com